



DIARI DE SESSIONS DE LA COMISSIÓ DE CULTURA, EDUCACIÓ I ESPORTS DEL PARLAMENT DE LES ILLES BALEARS

DLPM 353-1992

Fq.Con.núm. 33/27

VII legislatura

Any 2009

Núm. 38

Presidència de l'Honorable Sra. Aina Rado i Ferrando

Sessió celebrada dia 8 d'octubre del 2009

Lloc de celebració: Seu del Parlament

SUMARI

PROPOSICIONS NO DE LLEI:

- 1) **RGE núm. 12373/09**, dels Grups Parlamentaris Socialista, BLOC per Mallorca i PSM-Verds i Mixt, relativa a projecte El Camí. 518
 - 2) **RGE núm. 12431/09**, del Grup Parlamentari Popular, relativa a reforçament de tots els programes que incideixen en la lluita contra l'abandonament prematur del sistema educatiu. 514
-

LA SRA. PRESIDENTA:

Bones tardes, senyores diputades, senyors diputats, començam la sessió d'avui. En primer lloc demanaria si es produeixen substitucions. No hi ha substitucions.

A petició dels portaveus, canviaríem l'ordre d'intervenció i per tant, la primera proposició no de llei la deixaríem com el punt darrer i començaríem per la Proposició no de llei, presentada pel Grup Parlamentari Popular, sobre programes que incideixen en la lluita contra l'abandonament prematur.

2) Proposició no de llei RGE núm. 12431/09, del Grup Parlamentari Popular, relativa a reforçament de tots els programes que incideixen en la lluita contra l'abandonament prematur del sistema educatiu.

Per defensar la Proposició no de llei RGE núm. 12431/09, intervindrà per un temps de deu minuts, el Sr. Gornés.

EL SR. GORNÉS I HACHERO:

Moltes tardes, Sra. Presidenta. Deia a l'exposició de motius d'aquesta proposició no de llei que un de cada tres estudiants a les nostres illes deixa l'ESO per introduir-se al mercat laboral. Sense cap dubte la bonança econòmica que hem viscut, sobretot els darrers anys, ha influït molt directament a l'abandonament prematur, l'abandonament escolar a les nostres illes especialment a partir de l'ESO.

La facilitat de trobar feina, la facilitat d'ocupar-se a edats molt joves influeix molt directament en aquest problema que com dic és un dels problemes que en l'àmbit educatiu -entenem- és un dels més greus que té la nostra comunitat autònoma, fins al punt que estam als índexs més elevats de tot l'Estat quant a abandonament i fracàs escolar.

Sense cap dubte, però, no només són els factors econòmics els que influeixen en aquest abandonament prematur, sinó que també n'hi ha d'altres, com puguin ser els trastorns d'aprenentatge desatesos que impliquen aproximadament un 10% d'aquest percentatge, d'aquest 30%, que abandona finalment els estudis.

Deia que, per tant, el percentatge d'abandonament escolar a les Illes Balears se situa entorn al 31%, bastant per sobre de la mitjana estatal, que la tenim emplaçada entorn al 27%. Aquestes dades preocupants, les posen de relleu diferents estudis, no només... les mateixes anàlisis o els estudis plantejats per part de la Conselleria d'Educació, sinó que també queden perfectament reflectides a les enquestes i a les anàlisis pertinents que ha duit a terme el Consell Econòmic i Social de les Illes Balears o també la Fundació Caixa de Catalunya, que posa de relleu en un ampli estudi aquesta problemàtica perfectament com dic detectada a les nostres illes.

És cert que tant el Govern espanyol com el mateix govern de les Illes Balears duen a terme una sèrie d'iniciatives, desenvolupen uns programes per tal de minvar i lluitar contra aquest abandonament escolar prematur. Els programes PROA o el PAIRE, el Programa d'acolliment, integració i reforç educatiu que com dic desenvolupa la Conselleria d'Educació, intenten d'alguna manera articular programes de qualificació

professional, d'atenció a la diversitat, etc., però les dades, les preocupants dades -hi torn insistir-, assenyalen que no basten tots aquests programes i que no basta la inversió que es du a terme per diferents administracions.

Per tant, entenem del tot necessari i del tot pertinent que el Govern de les Illes Balears impulsi, estableixi i dugui a terme la implementació de nous programes destinats a incrementar i a intensificar les iniciatives destinades a lluitar contra aquest abandonament escolar prematur.

Especialment assenyalàvem unes quantes iniciatives que al nostre entendre no són suficientment contemplades dins els programes que ja he esmentat abans, com puguin ser desenvolupar i implementar els programes de conscienciació dirigits al professorat, als equips directius, a l'alumnat, a les famílies, als pares..., amb els quals s'incideixi en aquesta conscienciació i en la prevenció de l'abandonament escolar prematur; també desenvolupar programes experimentals de prevenció; tenir una especial incidència a aquells centres que mostrin un percentatge més elevat quant a aquest abandonament escolar, i finalment desenvolupar programes de detecció, avaluació i correcció de l'abandonament escolar provocat per factors socio... emocionals, per trastorns de l'aprenentatge desatesos o no detectats en els primers anys d'escolarització.

Entenem que l'esforç que dediquin les administracions a combatre aquest problema és poc. Entenem que es necessita del concurs no només de la Conselleria d'Educació, sinó també i d'una manera important del Govern espanyol, malgrat que som perfectament conscients de l'acord que es va firmar l'any passat respecte al Pacte, en l'àmbit del Consell d'Estat, d'educació al qual s'impulsaven una sèrie d'idees dirigides principalment cap a les comunitats autònomes, que són les que tenen les competències en matèria educativa, per tal que reforcessin tots aquells programes que incideixen en aquest abandonament escolar.

Ens conformaríem que de manera progressiva les Illes Balears sortissin dels primers llocs de la llista d'abandonament escolar que ocupam actualment i que d'alguna manera es pogués posar fil a l'agulla en aquesta matèria. És cert també que es donen algunes senyals d'esperança, he de dir també -perquè consti- que l'abandonament prematur dels estudis universitaris de les Illes Balears per contra és dels menors que tenim detectats a les Illes Balears, roda entorn a un 7%, quan la mitjana es troba en algunes ocasions, en alguns anys perdó entorn als 10 o 12%. Això vol dir que aquelles persones que arriben, que accedeixen finalment a estudis universitaris, un elevat percentatge acaba aquest procés de formació.

Torn a insistir, crec que hem d'assenyalar i hem de conscienciar tots els segments, tots els agents que tenen alguna cosa a veure i a dir en matèria educativa que lluitar contra aquest problema que hi ha fortament arrelat per desgràcia a les nostres illes és un factor d'estratègia de cara al futur de la nostra joventut.

Moltes gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sr. Diputat. Pel Grup Parlamentari Mixt té la paraula la Sra. Marí.

LA SRA. MARÍ I MAYANS:

Moltes gràcies, Sra. Presidenta. Senyores diputades i senyors diputats, Sr. Gornés, crec ben sincerament que aquesta vegada a grans trets podem compartir l'anàlisi que fa el Partit Popular sobre la situació educativa a les Illes Balears i sobre alguna de les seves causes més manifestes.

Certament hem viscut al llarg d'aquestes últimes dècades en una societat de bonança econòmica i per tant, amb la facilitat de guanyar diners ben aviat. Les possibilitats de treballar en una edat no gaire avançada i sense gaire qualificació professional n'eren la conseqüència més directa, això ha fet que existís un interès pels estudis considerablement baix.

Així mateix els canvis en l'estructura social també han comportat problemes importants per al sistema educatiu. Vivim en ple canvi de model d'organització de la unitat familiar, combinat ara mateix amb altres circumstàncies de canvi que provoquen sovint aquests problemes de desestructuració familiar. Aquests elements també òbviament influeixen negativament en tot allò que és el sistema educatiu i per tant, en els estudis dels infants.

Tot plegat fa que a les nostres illes existeixi un grau d'abandonament escolar molt elevat i així mateix també un grau de fracàs escolar considerablement elevat. De fet, és veritat que un terç dels estudiants no acaba la seva educació secundària obligatòria amb el llast que això suposa per al futur de la nostra societat en el seu conjunt.

A tots aquests factors cal afegir-hi, certament, les dificultats derivades del fet d'haver d'incorporar al nostre sistema educatiu un contingent molt elevat d'alumnat immigrant. Segons el darrer informe que he consultat, que és l'Informe del sistema educatiu de les Illes Balears del curs 2007-2008, que diríem seria el primer informe del Consell Escolar a les Illes Balears, per tant, seria el primer informe del sistema educatiu que tendríem dins aquest període legislatiu, les xifres que hi apareixen són una mica alarmants perquè el percentatge d'alumnes immigrants ha pujat un 7% i ja se situa al voltant d'un 17%.

Les dades per al conjunt de les Illes Balears ja són prou significatives, però la magnitud percentual encara és molt més gran a les illes pitiüses. A Eivissa el percentatge d'alumnat immigrant ara ja a primària és d'un 20,3% i a Formentera, que a vegades és l'illa oblidada entre tots, arriba ja a un percentatge d'un 22,3%. Per tant, seria l'illa que en aquests moments aquests percentatges serien bastants complicats ja per atendre dins el sistema educatiu.

Per tant, totes aquestes dades mostren que ho tenim difícil tenint en compte els factors que també s'hi combinen i que a vegades ens oblidam d'esmentar, però que aquesta diputada pensa que també s'hi han d'afegir i que són molts fonamentals. Una és -ja sé que n'hem parlat moltes vegades i que sona reiteratiu, però no per reiteratiu deixa de ser cert- la mala dotació de les competències d'Educació que s'arrossegaven amb la poca inversió de l'Estat que hi havia hagut abans de les competències, per tant, inversió reduïda o poc atenta de l'Estat respecte a les Illes Balears, a més de les competències mal dotades. Per tant, això ha estat un llast que hem arrossegat tots durant anys. Per tant, des de la comunitat de les Illes Balears -diríem- s'ha treballat, s'ha fet camí en aquest sentit, però no prou, segurament perquè tampoc les necessitats econòmiques no ho han permès més per fer front a aquesta situació tant com hem pogut.

D'altra manera també pens que... vull manifestar que el vot d'Eivissa pel Canvi serà favorable als quatre punts que es presenten a la seva proposició no de llei. Crec sincerament i així ho he manifestat altres vegades que en qüestions essencials com ara l'educació és bo que anem tots junts remant a la mateixa direcció per al bé del nostre sistema educatiu, com a mínim en tots aquells punts que siguem capaços de consensuar.

Així i tot, pens que des de la conselleria -ho vull reconèixer- s'ha fet un esforç, que s'ha de posar de manifest, per implementar tota una sèrie de nous programes educatius i que malgrat totes aquestes dificultats, tots els programes que han desenvolupat, tota aquesta gamma de programes educatius que ha desenvolupat és molt superior a la que havíem tingut fins a aquests moments. Sé que coneixem tots el PROA, sé que coneixem el PRA, el PAIRE, tots aquests programes que no només s'han fet pilots, sinó que a més enguany s'han estès a molt més centres dels que varen començar pel bon resultat que tenen, com són tots els programes de repàs a la tarda que dona molt bon resultat quant al fracàs escolar o bé els programes de lectoescriptura.

Per tant, pens que dins aquesta situació que se'n diu de *feature*, de mitjans que tenim en aquests moments es fa un esforç important. Per tant, crec que entre tots, com deia el Sr. Gornés, si remam en una mateixa direcció podrem superar aquestes estadístiques que ara per ara són tan negatives per allò que és el conjunt de les Illes Balears.

Moltes gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sra. Marí. Pel Grup Parlamentari BLOC per Mallorca i PSM-Verds té la paraula el Sr. Alorda.

EL SR. ALORDA I VILARRUBIAS:

Gràcies, Sra. Presidenta. Vull compartir amb els portaveus que m'han precedit la importància i la rellevància per al nostre futur d'aquesta situació d'abandonament a les ràtios que s'han apuntat, uns percentatges molt importants, realment per sobre de l'Estat.

Són percentatges preocupants, però històrics, és a dir, realment estructurals i que en molta mesura tenen molt a veure amb l'estructura socioeconòmica i les possibilitats que hi ha hagut a les Illes Balears dins el model econòmic, com també de temes estrictament sociofamiliars i econòmics que no només educatius i pedagògics, que també, que des de l'escola i des de la conselleria, des de l'administració educativa indiscutiblement hi ha una responsabilitat i una tasca que s'ha de fer. És veritat, però, que mentre el model econòmic estiri tant sigui per necessitat per primera entrada com per llepolia d'èxit que tant als nivells de primer treball com als nivells màxims, de màxima riquesa del país tinguin molt poc a veure amb la... o han tingut una relació més aviat poc proporcional necessàriament, com a mínim, entre la preparació acadèmica i l'èxit socioeconòmic, doncs ha creat un model que ha fomentat i ha estimulat fins i tot l'abandonament escolar.

Això en un sentit genèric, també després hi ha naturalment els canvis socials i en la vida familiar i econòmica que representen les dificultats per acabar uns estudis. Per tant, totes les mesures que es plantegen en aquest sentit, les reflexions, l'èmfasi que hi posem, la preocupació que expressi el Parlament respecte d'això i les iniciatives que puguin sortir per unanimitat per traslladar aquesta preocupació i aquest èmfasi al Govern ens semblen positives i crec que entre tots les hem de traslladar.

Per tant, també donarem suport a aquest seguit d'iniciatives que planteja el Grup Popular, tot i que en bona mesura creim que el Govern hi fa feina, com s'ha apuntat per damunt del que feien governs anteriors, però sempre amb unes dificultats de capacitat financera que són les que són, amb una competència en Educació que té un pecat *ab initio* de dotació econòmica i després també, evidentment, la dificultat afegida que té tots aquests estímuls i l'estructura socioeconòmica que ja dic que estimula aquest abandonament escolar.

Dins les mesures, ja se n'han apuntat algunes fins i tot el portaveu del Partit Popular, també la Sra. Marí, les mesures que s'han duit a terme d'atenció a l'alumne, tenim molt més en compte també dins el currículum acadèmic tot el que és el futur professional, no només en temes que són estrictament de la formació professional, sinó en la flexibilitat del batxillerat i en tota mena d'estudis, en tots els programes que històricament eren coneguts de garantia social, tot això ha tingut un èmfasi i una importància per intentar captar no només l'interès acadèmic, sinó també l'interès professional i de tot ordre de l'estudiant per quedar dins el sistema fins al final.

També l'administració educativa ha evolucionat cap a un seguiment de quins eren els motius de fons d'aquest abandonament, amb protocols de seguiment tant de la pròpia inspecció educativa que no fa una funció estrictament acadèmica burocràtica, sinó que es preocupa dels motius de fons i intenta en la mesura d'allò possible afrontar-los, com -crec- la conselleria i la Direcció d'Innovació Educativa fa tota una sèrie de programes de seguiment també de la seva..., d'avaluar-los perquè... canviar aquesta situació.

El suport al reforç a l'aprenentatge i estimular a quedar dins tota la carrera acadèmica s'han apuntat, els casos del PROA, del PRA, els cursos d'estiu, els cursos de repàs per intentar que ningú no es despenyi també per motius acadèmics, el reforç educatiu, un problema molt important que ha quedat anotat com és el de la integració, els importants contingents que s'apunten a mitjan curs o que tenen unes dificultats d'adaptació per un creixement demogràfic important que tenen una importància per a tota la gent que ho fa el primer dia, però també per al funcionament natural, ordinari de les aules, i que tot això representa un reforç de finançament, de dedicació, de personal de reforç important que pot acabar tenint una influència també en aquests índexs d'abandonament.

Per tant, aquí s'ha fet un esforç important, però és cert que és diferent que plogui a poc a poc i l'aigua entri dins la terra i faci saó i l'altra és que facin torrentades i quedin uns bassots que a vegades és difícil que la terra els absorbeixi de manera fàcil.

Per tant hem trobat unes maneres difícils que s'han d'afrontar amb tots els reptes que això representa, i creim que la conselleria hi fa un gran esforç, tot i que és cert que sempre tot és millorable.

També tota la intervenció socioeducativa en tots aquells alumnes en risc d'exclusió social o d'exclusió escolar, com a mínim, s'ha intensificat també per damunt fins i tot del que ha estat l'increment d'alumnat que ha estat, com apunt, considerable al país tots aquests darrers anys.

Els ítems no acaben de millorar, les mesures de xoc hi són, però de totes maneres aquesta reflexió i aquesta inquietud que expressa la proposició no de llei creim que és bo que la traslladem al Govern, i aquesta tasca que està duent a terme no només no l'abandoni sinó que la intensifiqui, i ho feim en un moment en què som conscients que els anuncis que es fan respecte al fet que la situació econòmica i d'ingressos que estan patint les finances de la comunitat autònoma poden afectar tot aquest tipus de programes, s'ha de fer un esforç per prioritzar amb intel·ligència i amb sensibilitat social, i evidentment aquests són els que menys poden quedar afectats perquè per paga encomanen, jo crec que tenen una projecció de futur molt important per la competitivitat i per la preparació personal, social, cultural i de tot ordre que hagi de tenir el país.

Per tant donarem suport a aquesta iniciativa i tant de bo que tots remem en la mateixa direcció perquè hi hagi el màxim de programes, i rectifiquem, encara que sigui a poc a poc, perquè els panorames socioeconòmics no es canvien en dues empentes i en dues declaracions en premsa, ni en una tribuna parlamentària, són temes estructurals que s'han de treballar i reorientar amb un cert sentit de futur, de mig i llarg termini, que vagin canviant, ja dic, la tendència que hem tingut aquests anys.

Moltes gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sr. Alorda. Pel Grup Parlamentari Socialista intervé la Sra. Morillas, per un temps de deu minuts.

LA SRA. MORILLAS I NAVARRO:

Muchas gracias, Sra. Presidenta, señoras y señores diputados y diputadas y Sr. Gornés. En la comunidad autónoma de las Islas Baleares se da una combinación de factores que determinan conjuntamente una mayor frecuencia de casos de abandono temprano del sistema educativo. Los factores más importantes en la explicación de este fenómeno son, por una parte, un mercado de trabajo que ejerce más atracción sobre los jóvenes en edades próximas a la terminación de los estudios obligatorios y la facilidad para conseguir estos trabajos, donde la formación no es ningún mérito para conseguirlos; la percepción social de la educación que influye de modo determinante en el rendimiento académico de los alumnos y, por otra parte, una baja consideración por parte de las familias de la educación como promoción social y laboral.

Todo esto que ha estado sucediendo estos últimos años está cambiando, y posiblemente la actual situación de crisis esté dando una oportunidad a la educación. La sociedad en general está cambiando y jóvenes que habían abandonado los estudios están retomando dicho estudios, tanto en formación profesional como estudios universitarios y, en general, se está apostando por la sociedad del conocimiento.

El Govern de las Islas Baleares, a través de la Conselleria de Educación y Cultura, tiene como objetivo luchar contra el fracaso escolar y como consecuencia el abandono prematuro del sistema educativa, teniendo en marcha programas dirigidos a conseguir reducir este problema.

En el sentido a lo que hace referencia esta proposición no de ley presentada por el Sr. Gornés, en sus puntos a) y b) se están llevando a cabo programas consolidados, unos, y otros experimentales para prevenir dicho abandono. El abandono prematuro del sistema educativo se tiene que prevenir desde primaria, y cabe decir que desde la Conselleria de Educación se están llevando a cabo programas como el plan de apoyo a la lectoescritura en segundo ciclo de primaria. Este curso se ha incrementado el número de centros hasta llegar a 101 y un total de 8.800 alumnos, 2.100 más que el curso pasado.

Otro factor que influye en el abandono escolar es la repetición de curso, y en este sentido se ha llevado a cabo este verano un programa pionero y piloto que, dado el buen acogimiento que ha tenido, se pretende seguir desarrollando. El programa de apoyo *Recupera't a l'estiu* tiene un marcado carácter social porque pone al alcance de todo el mundo, independientemente de sus recursos económicos, un recurso más para favorecer la igualdad de oportunidades para acceder a un derecho básico como es la educación. Ha estado dirigido al primer ciclo de secundaria, a alumnos y alumnas que tenían asignaturas pendientes como matemáticas, lengua catalana y lengua castellana, participando 13 centros de todas las islas.

Para los alumnos de incorporación tardía al sistema educativo de las Islas Baleares y para facilitarles la integración proporcionándoles las mismas oportunidades de éxito escolar que sus compañeros y compañeras, la Conselleria de Educación tiene el Plan de acogida, integración y refuerzo educativo. Entre otras medidas cabe destacar el equipo itinerante de apoyo al alumnado que se incorpora tarde al sistema educativo. El servicio de interlocución es un servicio que hasta el año 2008 sólo se hacía en Mallorca y básicamente en Palma, en colaboración con una asociación de emigrantes, AIRCIB; actualmente se está llevando a cabo en la *part forana* y se ha ampliado al resto de las islas. Se ha introducido la figura de un mediador en el ámbito escolar. Las aulas de acogida se han dotado con material básico para el aprendizaje de la lengua y el conocimiento del entorno para el alumnado en el primer periodo de acogida, y su posterior adaptación al aula de referencia.

Los programas de refuerzo al aprendizaje cofinanciados por el Gobierno central facilitan recursos a los centros para que así, juntamente con el resto de personas implicadas en la educación, trabajen en una doble variantes, contribuyendo a debilitar los factores generadores de la desigualdad, pudiendo de esta manera garantizar la atención a los colectivos más vulnerables mejorando su formación y el riesgo de exclusión social. Este curso llegará a un total de 64 centros, 15 centros más que el curso pasado.

También para conseguir que todos los alumnos terminen la secundaria obligatoria y así de esta manera poder evitar el abandono escolar en la medida que se pueda, está el programa PISE-ALTER..., están dos programas, el PISE y el ALTER. Este curso por primera vez se incorporarán alumnos de 14-15 años con riesgo de exclusión educativa siempre que los centros hayan agotado todas las medidas establecidas para este alumnado. Este programa, puesto en marcha por la conselleria y el Gobierno central, es de intervención socioeducativa para secundaria y alumnos que presenten signos de exclusión social, asegurando la formación básica en matemáticas, lenguas y formación ocupacional, facilitando al alumnado el aprendizaje de habilidades sociales. Este programa es de carácter extraordinario y sólo se puede aplicar a alumnos que tengan el perfil establecido cuando lo valore el centro y siempre que se compruebe que no se ha conseguido la integración del alumno al sistema educativo ordinario en todas sus variantes organizativas. Colaboran en este programa consell insular, ayuntamientos y entidades sin ánimo de lucro que tengan convenios firmados con la Conselleria de Educación. De entre estos programas de intervención socioeducativa la Conselleria de Educación comparte uno con la Conselleria de Asuntos Sociales y se gestiona conjuntamente con la Dirección General de Infancia y Familia. Estos programas están trabajando en la línea de los puntos c) y d) de su proposición no de ley, ya que la aplicación de estos programas se hace en centros que tengan un porcentaje elevado de abandono escolar.

Y, muy importante, cabe destacar los nuevos programas de cualificación profesional inicial, que substituyen a los antiguos programas de garantía social. Son programas dirigidos a jóvenes que no han tenido el graduado en la ESO y que pretenden desarrollar competencias básicas profesionales y personales para favorecer la inserción laboral de los alumnos. Su finalidad es proporcionar competencias del nivel 1 del catálogo nacional de calificaciones profesionales, así como también facilitar la

obtención del título de graduado en ESO, como también la formación necesaria para poder proseguir estudios en formación profesional.

El pasado curso en ocho centros de educación secundaria se introdujo la figura del técnico de intervención social dentro de un programa experimental coordinado por la Conselleria de Educación y la Conselleria de Asuntos Sociales y Promoción e Inmigración, que pretende mejorar la relación del centro con su entorno para prevenir las situaciones de conflicto y mejorar la calidad educativa. Los técnicos en intervención social, educadores y trabajadores sociales, hacen un trabajo comunitario y grupal dentro del centro con el objetivo principal de prevenir conflictos.

La prevención del abandono escolar prematuro es una tarea compleja que tiene que iniciarse en las etapas primeras de la escolarización, teniendo en cuenta al alumno y a la alumna emocionalmente, socialmente y académicamente. Los profesores tienen que estar preparados para llevarlo a término y teniéndose que poner en práctica programas específicos preventivos o de recuperación. La sociedad en general se beneficia del nivel de su sistema educativo, y por esto tiene que ser consciente de la importancia que tiene una buena formación. Nuestro sistema productivo debería valorar más el trabajo requiriendo para el acceso a estos trabajos, supuestamente de baja cualificación, requisitos como la formación o especialización. La igualdad de oportunidades pasa por una sociedad formada y cohesionada.

El Govern de las Islas Baleares, a través de la Conselleria de Educación y Cultura y conjuntamente con el Gobierno de España, ha puesto en marcha una serie de programas para luchar contra el abandono prematuro del sistema educativo; algunos son experimentales y otros ya se están consolidando, dando el resultado esperado para seguir trabajando y reducir el abandono.

Desde el Grupo Parlamentario Socialista pensamos que la educación es algo que afecta a toda la sociedad y de lo que la sociedad se beneficia. Por este sencillo motivo se tiene que trabajar desde todos los ámbitos, recogiendo todas las propuestas y actuaciones posibles para poner en marcha. Por lo tanto nuestro voto será positivo a esta proposición no de ley presentada por el Grupo Popular.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sra. Morillas. Vol fer ús de la paraula, Sr. Gornés?

EL SR. GORNÉS I HACHERO:

Sí, gràcies, Sra. Presidenta, molt breument, just per agrair les intervencions de tots els portaveus, que entenc que han enriquit el debat i han posat el punt d'atenció sobre un problema sobre el qual tots coincidim en la seva complexitat i en la seva diversitat. Coincidim amb tots els portaveus en el fet que és un dels reptes socials que probablement haurà d'afrontar amb més força i amb més esperit de superació la nostra comunitat autònoma per tal de minvar aquest abandó i aquest fracàs escolar.

I en segon lloc vull agrair, com no pot ser d'altra manera, el vot favorable de tots els grups a aquesta iniciativa. Gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sr. Gornés. Entenem, idò, que es pot donar per aprovada per assentiment aquesta proposició no de llei, que seria la 12431/09, ratificant el que he dit al començament de la sessió.

1) Proposició no de llei RGE núm. 12373/09, dels Grups Parlamentaris Socialista, BLOC per Mallorca i PSM-Verds i Mixt, relativa a projecte El Camí.

Passam ara a la segona proposició no de llei de l'ordre del dia d'avui, que aquesta sí és la 12373/09, i que és presentada pels grups parlamentaris Socialista, BLOC i Mixt, sobre projecte El Camí.

Vist que està signada per tres grups, voldríem saber com es defensarà aquesta proposició no de llei. Es dividiran el temps?, o farà la defensa un sol grup?

EL SR. ALORDA I VILARRUBIAS:

Sra. Presidenta, ens dividiríem el temps entre tots els grups.

LA SRA. PRESIDENTA:

Els record que només es pot dividir en dos grups.

EL SR. ALORDA I VILARRUBIAS:

Idò ens el repartirem entre el BLOC i el Grup Socialista. Moltes gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Perfecte. Idò, Sr. Gornés... Perdó, Sr. Alorda, Sr. Alorda té la paraula.

EL SR. ALORDA I VILARRUBIAS:

Gràcies, Sra. Presidenta. És cert que aquestes iniciatives conjuntes tenen la força que els aporta la suma del tots els grups, però llavors es perd l'enriquiment que hi poden aportar tots els proposants. Segur que la Sra. Marí també hagués pogut fer una gran defensa d'aquest mateix projecte, però intentarem entre la Sra. Rita i jo convèncer el Partit Popular que s'hi sumi i avui aprovem tots els temes per unanimitat, perquè al final aquest element de prestigiar l'educació i el coneixement s'ha de fer des de molts de vessants, des del vessant socioeconòmic, des del vessant educatiu estrictament, però també posant en valor tots aquells elements de caràcter cultural que poden contribuir a un canvi de paradigma i de paràmetres de percepció gairebé de la vida que pugem fer entre tots.

Dins aquestes inquietuds hi ha un projecte anomenat El Camí, que des de distints indrets dels països catalans han duit a terme per crear una ruta cultural de reivindicació de determinats indrets, dels seus valors patrimonials, dels seus valors per a la identitat, per a la història, de caràcter social, de caràcter paisatgístic, valorant també en bona mesura aquells elements que donen relleu a uns determinats paisatges dels nostres països, i en tots aquells indrets de parla catalana que, de fet, ja en si mateix triar aquest espai ja té un valor afegir de caràcter patrimonial, de caràcter històric, de caràcter cultural, que creim que val la pena reivindicar com fan tots els territoris d'una mateixa llengua, que es poden entendre parlant la mateixa llengua, d'arreu del món, que generen, intensifiquen projectes comuns, tant dins el món de parla anglesa, de parla alemanya, de parla castellana, com és natural, i crec que d'alguna manera s'enriqueixen entre ells.

En aquest cas és una iniciativa que, més enllà del seu interès estrictament cultural, per a una potència turística com són les Illes Balears, qualsevol excusa que pretén articular l'inquietud de viatjar i de fer unes determinades rutes que passin per les Illes Balears, creim que sempre hem de veure amb simpatia i amb suport. Per tant tots els vessants crec que contribueixen a donar suport a aquest projecte, que ja a Mallorca s'ha articulat al voltant del projecte Pasmallorca, que també ja introdueix dins la ruta per a l'any 2009, per a enguany mateix, indrets de la Serra de Tramuntana de Mallorca, però amb la vocació d'incloure dins el gran projecte d'El Camí evidentment totes les Illes i tots els territoris, com dic, de parla catalana.

Des dels grups promotors hem pretès un cert reconeixement institucional per poder promoure també la seva iniciativa. Així s'ha aconseguit en el Consell de Mallorca, que dona suport a aquest tram, però també molts d'ajuntaments s'hi han adherit, consells comarcals, les diputacions, la Generalitat, el Govern de les Illes Balears, tant des del vessant de turisme com des del vessant de cultura, el Parlament de Catalunya..., i ara avui ens arriba aquesta iniciativa, aquesta proposta de reconeixement, de donar-li la transcendència, de donar-li una miqueta de suport institucional, a aquesta iniciativa, perquè trobi portes obertes per a la seva consolidació. Com dic, ja la Conselleria de Turisme i Turisme Jove han donat suport a aquesta iniciativa, també el Consell de Mallorca, i avui es planteja que, més enllà del detall i que d'alguna manera el suport pràctic evidentment és a nivell governamental i de la societat civil, perquè aquestes iniciatives tenen uns ressorts propis de societat civil que els dona suport, tinguin aquest suport i aquesta posada de mans a damunt per part del Parlament.

De part del nostre grup, de part del Grup Socialista i de part d'Eivissa pel Canvi i del Grup Mixt hem vist amb molt d'interès que hi hagi aquest suport públic a aquesta iniciativa de difusió de la cultura i el patrimoni de les Illes Balears, en aquesta reivindicació també d'uns territoris de parla catalana que intensifiquin les seves relacions entre ells i que ho facin amb iniciatives culturals i amb iniciatives de lleure i que siguin sanes i cordials per a tots els components, i per tant creim que seria molt positiu que avui s'aproves per unanimitat d'aquesta cambra.

Moltes gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sr. Alorda. Sra. Rita té la paraula.

LA SRA. RITA I LARRUCEA:

Gràcies, Sra. Presidenta. El Grup Socialista també dona suport a aquesta iniciativa, que és cultural i turística a la vegada, perquè tant es podria haver presentat davant aquesta comissió, d'Educació, Cultura i Esports, com també davant la Comissió de Turisme, perquè el projecte d'aquesta ruta cultural denominada El Camí compleix aquestes dues virtualitats: és adequat per promocionar la nostra cultura però també el nostre turisme.

La mateixa exposició de motius de la proposició no de llei és prou explicativa. També el Sr. Alorda ha fet una brillant intervenció, i per tant únicament faré un resum de l'interès i de la idoneïtat de la iniciativa que té per al Grup Socialista.

Voldríem destacar l'objectiu principal del projecte de senderisme cultural que significa El Camí, que és el de visitar i conèixer millor la nostra terra. Com a persones que vivim i ens estimam les nostres illes aquest objectiu ja ens ha de bastar perquè supera el que demanam en general als turistes que ens visiten, i que sol ser que ens proporcionin recursos econòmics, feina i altres qüestions de caràcter material. No és el cas d'aquest projecte, que a més de servir efectivament com un més dels estímuls econòmics que necessitam per al nostre desenvolupament també serveix perquè es conegui culturalment la zona per la qual transcorre la ruta.

Potser ens recorda la intenció d'aquells turistes del segle passat, aquells que empenien el que es coneixia com el "gran tour", l'objectiu del qual era propiciar que els joves europeus poguessin conèixer la cultura dels països que visitaven, és a dir, que l'objectiu no era el mateix que el d'ara, que majoritàriament és el de descans, sinó que era sobretot un viatge formatiu, i també de diversió, està clar, malgrat que aquesta segona alternativa era vista amb pitjors ulls per la societat d'aquells temps. Em perdonaran, senyores i senyors diputats, que hagi fet aquesta disgregació que potser trobaran fora de lloc en un temps en el qual el turisme s'ha democratitzat i ja no és privatiu de les classes altes, encara que coincidiran amb mi que en aquell temps pràcticament no existien les classes mitjanes, avui per sort les més nombroses al nostre entorn, i a les quals fonamentalment va dirigit aquest tipus d'oferta, el turisme cultural.

El que denominam turisme cultural està compost d'una oferta molt variada i que cal aviciar. Són aquells turistes interessats per coses determinades: els que els agrada caminar gaudint el patrimoni cultural i natural dels llocs per on passen, per exemple el camí de Santiago, que seria l'exponent més conegut; o els que els agrada l'arqueologia, o aquells que estudien l'ornitologia o la botànica o la llengua, com és aquest cas, etc., sempre, en definitiva, persones interessades i respectuoses amb el lloc que visiten. D'aquí la meua comparació amb el "gran tour".

A nosaltres ens interessa aquest tipus de turista, que és cert que econòmicament, almanco en un horitzó cronològic immediat, no podrà substituir l'altre, el denominat de sol i platja, però sí que el pot complementar i pot ajudar que les administracions i els particulars vagin consolidant una oferta que per a un futur més o manco proper pot significar una bona alternativa econòmica, sobretot per als petits establiments comercials de restauració, hotels d'interior, agroturisme, etc., és a dir, tota l'oferta complementària que deixen de banda els grans majoristes de viatges. En realitat és fer del que ja existeix un producte; no significa construir res de nou, consumir més territori, cosa que ens dona de menjar però que també acaba per destruir les nostres senyes d'identitat i el nostre paisatge. Es tracta, per tant, de posar en valor el que ja té intrínsecament un valor.

Aquestes rutes tenen altres virtualitats, a més. Una és la identitat pròpia de cada ruta, és a dir, la ruta de Balears té la seva identitat diferenciada de les altres, de la de Catalunya, de la d'Aragó, la de França, etc. I una altra és la manera participativa amb què s'està fent, és a dir, que s'estan unint voluntaris, entitats culturals, socials, institucions i també sector privat.

És per tots aquests motius, a més dels altres que ja s'han esmentat aquí, que el nostre grup va voler signar també aquesta iniciativa que parteix d'una associació, de l'associació del PAS.

Moltes gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sra. Rita. Pel Grup Parlamentari Popular el Sr. Gornés té la paraula.

EL SR. GORNÉS I HACHERO:

Gràcies, Sra. Presidenta. Els grups que suporten el Govern duen a debat i a la seva aprovació una proposta que hem analitzar llargament. Saben alguns portaveus que aquest tema fa ja alguns mesos que roda per la casa i finalment els partits d'esquerra han optat per dur la iniciativa en forma de proposta d'acord.

La nostra reticència a donar suport a aquesta iniciativa no és tant per qüestions de fons, que també n'hi ha, sinó que és sobretot per qüestions de fons. Volem entendre que la iniciativa cultural en general pot arribar a ser bona; establir rutes culturals per suposat ha de comptar amb el suport de tothom; establir vincles socials amb pobles i gent d'arreu és més que positiu i no ens hi oposam, al contrari. Però l'establiment d'aquesta xarxa ens posa damunt la taula alguns dubtes que volem exposar, alguns són col·laterals i altres tenen més pes.

En referència als primers, en primer lloc el Pla Territorial de Mallorca ja estableix una sèrie de rutes culturals i turístiques - dels castells, del gòtic, de la pedra en sec, etc., etc.- que pretén precisament crear el mateix que El Camí en l'àmbit insular. Podem dir que es pot arribar a algun tipus de competència entre ambdós projectes?, hi ha recursos per a tot? La idea dels promotors d'El Camí és crear una marca turística integral de les Illes Balears, ja s'ha dit aquí; una altra marca deslligada de les polítiques turístiques promogudes pel Govern i pels consells insulars? Però el que no veim per res clar és que en el marc d'aquest projecte s'estigui constituint l'anomenada Xarxa d'establiment d'Es Camí, XEC, com a marca comercial, torn a insistir, marca comercial, que acredita els establiments que potenciïn els productes propis de cada zona i -i aquí hi ha el bessó de la qüestió- la retolació i l'atenció en català com a valors culturals, naturalment.

L'associació promotora de la iniciativa, anomenada PAS, pretén dur a terme un projecte de país de tercer grau -ho diu literalment-; diu que ja compta el suport d'ajuntaments i del mateix govern balear, del Consell Insular de Mallorca també, i el projecte pretén també autofinçar-se oferint serveis als ajuntaments, als establiments turístics i comercials i a les activitats programades, és a dir, i hi torn a insistir i queda claríssim perquè queda fins i tot reflectit a la documentació que ens han fet arribar i a la mateixa exposició de motius, que la qüestió econòmica, la qüestió comercial té un pes important dins aquesta iniciativa.

Per tant no entenem com es demana al Parlament suport a una iniciativa privada d'aquestes característiques, havent-hi iniciatives amb més història, amb més recorregut a les Illes Balears. Quantes entitats culturals o socials o esportives estan fent una feina ingent en molts de camps, amb una llarguíssima història, i que no han demanat ni necessiten aquest estalonament? S'ha demanat qualcú per què se cerca primer l'estaló institucional en tost de, després d'una feina, després d'una implantació, haver aconseguit l'estaló social i demanar més tard, si és pertinent, aquest estaló institucional? No creuen vostès que l'estaló institucional vindria tot sol si aquesta entitat fes una molt bona feina d'implantació, partidista, com diu també la proposició no de llei? Per què es pretén aconseguir - torn a insistir- el suport institucional en primera instància, sense que es compti amb el suport social a una iniciativa d'aquestes característiques? No troben vostès que hauria de ser al revés?

Entenem nosaltres que obrim un precedent gens recomanable en aquesta casa. Amb el que no estam d'acord és en el fet que el Parlament insti el Govern i els ajuntaments a donar tot tipus de suport a aquesta iniciativa, i ja veuran vostès quin tipus de suport es demana finalment. Insistim, creim que no és adequada la forma per molt que puguem estar d'acord amb alguns dels aspectes del seu contingut. No compartim que aquesta iniciativa, des del punt de vista cultural, posi tot el pes sobre aspectes lingüístics deixant a part altres de més pes cultural, que entendríem nosaltres que serien bastant més adients i que s'aproximarien més a la realitat de les nostres illes.

Entenem que el projecte que intenta impulsar aquesta entitat privada no és adaptable, per tant, a les nostres illes. Creim que el Parlament no pot donar un xec en blanc a aquesta iniciativa i per tant no li donarem suport.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sr. Gornés. Crec entendre que el Sr. Alorda...

EL SR. ALORDA I VILARRUBIAS:

Gràcies, Sra. Presidenta, en torn de rèplica per lamentar que no pugui haver-hi un suport unànim a aquesta iniciativa. Els entrebancs que s'hi posen jo crec que no són de prou relleu, i en aquest sentit animaria el Sr. Gornés a replantejar-se'ls. El fet que una iniciativa pretengui que, perquè no té el seu origen i la seva raó de ser no és comercial sinó d'una idea, vulgui tenir la participació i el suport dels representants d'aquell territori, jo crec que no la desautoritza sinó que senzillament és una manera de plantejar-ho. El plantejament i el reforç comercial sembla que molesten al Sr. Gornés, que per paga, evidentment, aquest parlament, com en tantíssimes coses, ha donat suport a moltíssimes iniciatives de caràcter comercial, de caràcter econòmic perquè les troba positives per al país, perquè les troba dins la sintonia del que convé potenciar, dins la idea del producte propi, dins la idea de la producció agrària, etc., doncs creim que també queda perfectament incardinada dins el que és el projecte global d'El Camí.

En qualsevol cas el que notam és aquesta reticència al fet que les iniciatives que donen suport no ja, com molesta al Partit Popular, des d'un deure de coneixements de la cultura i de la llengua del país, que siguin mesures de foment, mesures que animin, que d'alguna manera convidin des del lleure i des d'altres elements al coneixement del patrimoni comú i que tinguin com a punt d'unió la llengua catalana, doncs també pareix que hi ha un inconvenient quan la majoria de les societats donen un suport, un suport entusiasta, un suport actiu a qualsevol iniciativa que promogui els valors comuns, que promogui tot allò que uneix comunitats que tenen la mateixa llengua i cultura, això arreu del món i més enllà de fronteres. Doncs aquí sembla que hi ha una resistència a aquest suport.

Per paga evidentment també l'altre element que és que els projectes de promoció i de protecció que sobiranament decidiran les Illes Balears o cada una de les Illes en el seus plans territorials tenen poc a veure amb aquells que triï, des d'una pura estratègia privada però dins una societat civil, aquesta entitat. Evidentment els plans territorials faran en cada cas el que trobin oportú, com ho faran totes les nostres institucions, com és natural, i el fet que hi hagi algú que articuli una oferta i una iniciativa publicitària al voltant d'uns atractius no lleva en absolut, sinó que segurament contribueix a la resta de competències.

Per tant nosaltres sí que creim que aquesta línia de suport al senderisme i de suport a una manera d'atractiu dels països de parla catalana, que col·laborin entre ells i es reivindicuin mútuament, la trobam important, i evidentment no tenim cap inconvenient que una iniciativa d'aquestes característiques valori, dins el XEC que apuntava el Sr. Gornés respecte de quins centres participen d'aquesta iniciativa, l'ús de la llengua catalana. És a dir, pareix que no comprèn que es parli de producte propi, que hi hagi la sobrassada, i que hi hagi el vi, i que hi hagi formatjades i, en canvi, pareix que el fet que l'element central d'aquesta identitat que és la llengua, en canvi aquest element pareix que li distorsiona el suport, mentre que, el producte, el comprèn. Crec que no, és un *pack*, és una fórmula privada, és a dir, que no imposa ni lleva res, senzillament és una marca que indica que hi ha una gent compromesa en aquest tipus de suport. No veig que aportï ni llevi res a l'altre portal que senzillament no juga amb aquestes credencials.

Per tant per part del nostre grup mantenim el suport i creim que serien positius aquests tipus d'iniciatives, aquesta i moltes altres; nosaltres donarem suport a les que ens plantegi el Grup Popular que vegem que tenen un interès per al país i no creim que això sigui cap mena de precedent nociu per a aquest parlament, que no he fet l'esforç de cercar precedents però, precedents equiparables, en trobaria molts dins totes les comissions de suport a tota entitat social, cultural, ecologista, que per un indret o per una efemèride o per qualsevol tipus d'iniciativa aquest parlament ha trobat oportú de donar-li aquesta carta, com el Govern ho fa amb premis de tot ordre i sentit cada dia. Per tant creim que això no és cap precedent nociu. Tant de bo tots els problemes que té el país se centrassin o tenguessin alguna cosa a veure amb aquest tipus de dilemes.

Moltes gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sr. Alorda. Passam, idò, a votació, i en primer lloc demanaria vots a favor de la proposició no de llei.

Vots en contra?

Vots a favor...

EL SR. LLETRAT:

Vots a favor, 8; en contra, 6.

LA SRA. PRESIDENTA:

Abstencions, no n'hi ha. En conseqüència queda aprovada la Proposició no de llei RGE núm. 12431/09.

I no havent-hi més assumptes a tractar s'aixeca la sessió.



DIARI DE SESSIONS

DEL

PARLAMENT

DE LES

ILLES BALEARS

Redacció i Administració
PARLAMENT DE LES ILLES BALEARS
C/ Palau Reial, 8
07001 PALMA

Imp. Parlament de les Illes Balears. Palma